

OPONENTSKÝ POSUDEK (DIPLOMOVÁ PRÁCE)

Jméno diplomanta:	Ludvíčková Anna
Téma práce:	Zájmová licence jako důvod vylučující neoprávněnost zásahu do přirozených práv
Rozsah práce:	56 stran vlastního textu (dle prohlášení autorky 152.920 znaků, tj. 84,95 normostran)
Datum odevzdání práce:	23. 06. 2024 (el. podoba)

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomantkou zvolené téma lze považovat především za aktuální. Jak diplomantka správně a výstižně uvádí již v úvodu své práce, vzhledem k možnostem současných mobilních telefonů (zejm. tzv. chytrých telefonů) je pořízování obrazových a zvukových záznamů jednodušší, než kdykoliv dříve, což s sebou samozřejmě přináší mnohé otázky týkající se zachycování podoby člověka i projevů jeho osobní povahy. Téma na první pohled zaujme svým zúžením na problematiku zájmové licence, aktuálnost výběru tématu, jak ostatně dokládá i judikatura, zvyšuje.

Hodnocení oponenta: Výběr tématu hodnotím na základě uvedeného kladně. Zpracování tohoto tématu je schopno osvědčit, zda si diplomantka osvojila teoretické poznatky založené na soudobém stavu vědeckého poznání, výzkumu a vývoje, na zvládnutí jejich aplikace a na rozvinutí schopností k tvůrčí činnosti.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Jedná se o téma, které je charakteristické svým poměrně úzkým vymezením, což náročnost na jeho úspěšné zpracování zvyšuje. Náročnost tématu je dále zvýšena tím, že se jedná o téma, které v sobě nese jak aspekty hmotněprávní, tak procesní. Autorka tak musí být schopna – na úrovni vyžadované při sepisu diplomové práce – náležitě orientace v obou těchto právních odvětvích a musí být zároveň schopna jejich náležitě syntézy v jí zvoleném tématu. Vzhledem ke klíčovému významu judikatury, která problematiku dále konkretizuje, si úspěšné zpracování tématu nelze představit ani bez důsledné a podrobné práce s judikaturou. Na stranu druhou může autorka čerpat ze standardní palety literárních zdrojů, které jsou k této problematice dostupné a jejichž počet odpovídá užšímu zaměření tématu.

Hodnocení oponenta: Náročnost zvládnutí těchto teoretických otázek, jakož i prokázání souvisejících praktických znalostí (zejm. judikatury), při čemž lze čerpat z dnes již širšího okruhu literatury, odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu.

3. Formální a systematické členění práce

Práce je členěna do pěti kapitol, k čemuž je třeba přičíst také úvod a závěr práce. V první kapitole se autorka zabývá právní úpravou ochrany osobnosti v ústavním pořádku, ve druhé pak obecně v občanském zákoníku. Třetí kapitola pojednává i podobě, podobizně a soukromí (jakož i o jeho ochraně). Navazující čtvrtá kapitola pak analyzuje přípustnost použití podobizny, obrazového a zvukového záznamu jako důkazu, a to jak v řízení trestním a správním, tak i civilním. Téma je vhodně doplněno pátou kapitolou, která se věnuje komparaci s německou a slovenskou právní úpravou. V závěru pak autorka své poznatky přehledně shrnuje. Lze konstatovat, že práce je systematicky vystavěna na důsledném uplatnění postupu od obecného k dílčímu, který se pro zpracování zvoleného tématu jeví jako vhodný a který autorka zvládla v rámci stavby práce aplikovat skutečně důsledně. Drobnou výtku k souladu názvu kapitoly 5 s jejím obsahem srov. níže v bodě č. 4.

Hodnocení oponenta: Jednotlivé tematické celky jsou voleny v logické posloupnosti, celková logická stavba práce je promítnuta také do dílčího členění jednotlivých kapitol, které

je ve srovnání s podobnými pracemi vypracováno pečlivě a svědčí o hloubce zpracování tématu. Systematika práce i její formální členění odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu.

4. Vyjádření k práci

V úvodu autorka definuje cíl práce, kterým je poskytnout čtenáři „(...) vysvětlit podstatu a zmapovat vývoj právě zájmové licence, která byla výslovně zakotvena až rekodifikací občanského zákoníku s účinností od 1. 1. 2014, a to především z pohledu judikatury Nejvyššího a Ústavního soudu České republiky.“ Takovéto vymezení cíle práce lze považovat za adekvátní v rámci diplomové práce, jakož i zde zvoleného konkrétního tématu.

Na práci lze kladně hodnotit několik aspektů. Předně jde o komplexnost zpracování tématu, které však zároveň není na újmu hloubce (a podrobnosti) celého textu. Podrobnost zpracování tématu lze ostatně i kvantifikovat poukazem na poznámkový aparát (celkem 182 pozn. pod čarou), což lze vzhledem k rozsahu práce považovat za spíše nadstandardní počet.

Kladně lze hodnotit rovněž skutečnost, že se autorka nevyhýbá ani tématům, která jsou vysoce aktuální a do jisté míry relativizují celý současný aparát nakládání s obrazovými a zvukovými záznamy osob, totiž tzv. deep fake (srov. s. 44 a násl.) posuzované práce. Autorka si je navíc všech palčivých otázek vědoma a nebojí se je čtenáři otevřeně předestřít (srov. zejm. s. 47).

Dále lze kladně hodnotit, že autorka skutečně důkladně pracuje s judikaturou, což je v případě zvoleného tématu nezbytné (srov. již výše), a to včetně judikatury skutečně recentní (srov. např. s. 44).

Rovněž lze kladně hodnotit zařazení komparačních exkurzů, jak k německé, tak ke slovenské úpravě, kde lze vzhledem ke společné dřívější úpravě a posunu při rekodifikaci v ČR názorně ukázat rozdíly v dřívějším a současném uchopení zkoumané problematiky. Pokud jde o německou komparaci, autorka čerpá ze dvou odborných článků (a zákonných textů a judikatury), při současné dostupnosti online databází odborných právnických zdrojů lze však vznést připomínku, že rešerše německé literatury mohla být jistě širší. Na stranu druhou ji lze považovat vzhledem ke stručnému pojetí komparačního exkurzu za dostačující v rámci požadavků kladených na diplomové práce.

Ke komparační kapitole lze mít také drobnou připomínku systematického, resp. formálního rázu. Název kapitoly by měl přesně odrážet její obsah, což se v tomto případě neděje, neboť autorka oproti názvu prohodila pořadí analyzovaných zahraničních úprav. Jde však o drobnost, která dle názoru oponenta sama o sobě nijak zásadně nesnižuje kvalitu jinak zdařilé práce.

Ke kladům práce lze připojit také skutečnost, že poznámkový aparát je veden lege artis a že text není zatížen překlepy či jazykovými a stylistickými nedostatky (autorka si je dokonce zjevně vědoma rozdílu mezi pomlčkou a spojovníkem, srov. např. s. 14 a 16, což není v současné době běžným standardem). Z formálního hlediska lze dodat snad jen tolik, že seznam judikatury by byl přehlednější, pokud by byl strukturován podle jednotlivých soudů, které citované rozsudky vydaly.

Vzhledem k uvedenému práci celkově hodnotím jako zdařilé zpracování tématu, které vyniká snahou o komplexnost a podrobnost, podávající rovněž ucelený obraz judikatury především českého Ústavního soudu a Nejvyššího soudu.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl diplomové práce je uveden výše. Autorka tento cíl splnila, všechny její závěry mají oporu v textu práce.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Diplomantka při zpracování zvoleného tématu prokázala schopnost samostatné práce, a to jak pokud jde o literaturu, tak judikaturu. Automatická kontrola shod provedená systémem Theses.cz

	<p>generuje dokument čítající 1745 stran, představující 91 dokumentů obsahujících shody, čímž je generována celková podobnost (<i>overall similarity</i>) 25 %. Nakoř je v lidských silách takto obsáhlý dokument v rámci časové dotace pro oponování práce prostudovat, lze konstatovat, že nalezené shody se týkají povětšinou názvů právních předpisů či citací zákonných textů, profilující literatury nebo citací judikatury, které logicky musí být shodné. Míra shody nepřesahuje v jednotlivých dokumentech 3 %. Automatická kontrola shod provedená systémem Turnitin indikuje 59 zdrojů obsahujících shody, čímž generuje celkovou podobnost (<i>overall similarity</i>) 24 %. Z toho je však třeba věnovat pozornost pouze zdroji č. 1, kde je indikována shoda 8 % (od zdroje č. 2 se vyazuje shoda 2 % a méně). Pokud jde o zdroj č. 1, je třeba konstatovat, ani toto číslo samo o sobě ničeho nevyovídá, neboť jde o souhrn všech shod z jednoho zdroje (dspace.cuni.cz – digitální repozitář UK), v němž jsou ovšem agregovány jednotlivé dílčí zdroje z tohoto úložiště. Po prostudování indikovaných shod lze navíc konstatovat, že se týkají především ustálených citací profilující teoretické literatury, ustálených právních obrátů, citací zákonných ustanovení a judikatury, které musí být logicky shodné. Na základě všech těchto kontrol tedy nelze učinit závěr, že by diplomantka nepostupovala při tvorbě práce <i>lege artis</i>.</p>
Logická stavba práce	<p>Logická stavba práce je již zhodnocena výše, a to jako zdařilá a odpovídající požadavkům na práce tohoto druhu.</p>
Práce s literaturou (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	<p>Autorka pracuje s literaturou řádně a průběžně na ni odkazuje (což dokládá i počet poznámek pod čarou: celkem 182, srov. již výše). Seznam použitých pramenů je přehledný. Ze seznamu vyplývá, že autorka pracovala s 33 zdroji (z toho 7 zahraničních, což je celkově dostatečné) ať už monografického či časopiseckého charakteru a rovněž s judikaturou (37 judikátů). To lze považovat za zcela odpovídající požadavkům diplomových prací a vzhledem k úzkému vymezení tématu. Celkově je práce se zdroji dostačující v rámci požadavků kladených na práce tohoto druhu.</p>
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	<p>Autorka téma zvolené v názvu diplomové práce zpracovala co do podrobnosti způsobem odpovídajícím požadavkům na práce tohoto druhu, k podrobnosti zpracování již výše. Lze tedy uzavřít, že autorka zvolené téma zpracovala a vyčerpala dostatečně.</p>
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	<p>Úprava práce je po formální stránce přehledná. Velikost písma i jeho rozpal je standardní, počet úhozů je pravděpodobně vyšší než průměrná normostrana. Text neobsahuje grafy či tabulky, což je vzhledem k tématu práce pochopitelné. Lze uzavřít, že úprava odpovídá požadavkům kladeným na práce tohoto druhu.</p>

Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň je nadstandardní, práce zjevně prošla důkladnou jazykovou a formální korekturou.
-------------------------------	---

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

6.1 Připomínky – srov. výše v rámci podrobného hodnocení.

6.2 Otázky k zodpovězení při obhajobě:

1) V souvislosti s problematikou tzv. deep fake záznamů (ať už jde o obrazové či zvukové záznamy), vyvstává nepochybně otázka jejich rozpoznatelnosti. Je třeba vzít v potaz, že tzv. strojové učení (trendově označované jako umělá inteligence – AI), vychází z analýzy dat dostupných na internetu, kde ovšem neustále a dynamickým způsobem stoupá množství dat generovaných právě jako výsledky AI, jinak řečeno, že AI se mnohdy trénuje na datech, která již byla pomocí AI vyprodukována. Tyto schopnosti jsou dnes navíc implementovány do běžně dostupných foto/video editorů stolních i mobilních zařízení. V rámci obhajoby se autorka stručně zamyslí, zda tento vývoj nemůže nakonec vést ke kompromitaci veškerých digitálních (a tudíž snadno manipulovatelných) záznamů a zda se dokonce nemůžeme dočkat – zejména pro účely soudních řízení – s renesancí pořizování např. obrazových záznamů na „klasické“ filmové negativy (které lze sice také retušovat, ovšem pouze specifickými technikami a tyto zásahy lze navíc dobře rozpoznat).

Doporučení/nedoporučení k obhajobě	práce	Závěrem lze konstatovat, že předložená diplomová práce, jak po stránce obsahové, tak i formální, splňuje požadavky kladené na práce tohoto druhu, a proto doporučuji její přijetí k ústní obhajobě.
Navržený klasifikační stupeň		Výborně.

V Praze dne 28. 05. 2024

doc. JUDr. Ondřej Frinta, Ph.D.
oponent diplomové práce